

Tájékoztató füzet

az IDEA projekt tréning
résztevőinek

Co-funded by the Rights, Equality
and Citizenship (REC) Programme
of the European Union

**Improving Decisions through Empowerment and Advocacy:
Building Children's Rights Capacity in Child Protection Systems**

University of Szeged

2018.

Az IDEA projektről

Projekt címe: IDEA - A gyermekek jogaival kapcsolatos ismeretek bővítése és készségek fejlesztése a gyermekvédelmi rendszerben

Projekt honlapja: <http://ideachildrights.ucc.ie/>

Projekt időtartama: 2017-2019 (24 hónap)

Az IDEA Project célja, hogy előmozdítsa a gyermekek részvételét az őket érintő döntések meghozatalában, fejlessze a gyermekek érdekeit képviselő szakemberek kompetenciáit, és hozzájáruljon a gyermekek jogainak hatékony érvényre juttatásához, 5 partnerország (Írország, Finnország, Svédország, Észtország, és Magyarország) együttműködésével.

University College Cork was founded in 1845 and has grown to be a large university with over 20,000 students. UCC was named Sunday Times university of the year on five occasions, most recently in 2017. The UCC team, who are coordinating the project, is comprised of [Dr Conor O'Mahony](#) and Dr Elaine O'Callaghan from the [Child Law Clinic](#) in the [School of Law](#) and Dr Kenneth Burns from the [School of Applied Social Studies](#). For more information on our research in the area of child welfare removals in Ireland, click [here](#).

Göteborgs universitet bildades 1891 och har idag nästan 40 000 studenter och cirka 6 000 anställda, fördelade på nio fakulteter och 39 institutioner. Det är ett av de mest populära universiteten i Sverige. Institutionen för socialt arbete har cirka 1400 studenter och 120 personal som arbetar med utbildning, forskning och samarbete med omvärlden. Forskargruppen som arbetar i IDEA-projektet består av Staffan Höjer och Elin Hultman som båda forskar om social barnavård och Monica Larsson som har en inriktning på socialrätt och mänskliga rättigheter. Läs mer om vår forskning på www.socwork.gu.se

A Nobel díjas Szentgyörgyi Albert munkahelyeül is szolgált Szegedi Tudományegyetem története 1581-es alapításáig nyúlik vissza. Az azóta 12 karúvá fejlődött universitas az európai és a világranglistán is előkelő helyen szerepel. Az Állam és Jogtudományi Kar jelenleg közel 3000 hallgatójának nyújt magas színvonalú képzéseket BA, MA, doktori és LL.M szinteken.

A magyar project team tagjai: Prof. Dr. Hajdú József egyetemi tanár, Dr. Lajkó Dóra Ph.D adjunktus és Dr. Visontai-Szabó Katalin Ph.D adjunktus (Munkajogi és Szociális Jogi Tanszék munkatársai) Dr. Hegedűs Andrea Ph.D docens és Dr. Gyengéné Dr. Nagy Márta Ph.D címzetes egyetemi docens, bíró (Civilisztikai Intézet munkatársai). Munkánkat adminisztrátorként segíti Engi Erika.

Tartu Ülikool (<http://www.ut.ee/en/university>) on üks vanimaid ülikoole Põhja- ja Ida-Euroopas, asutatud 1632. aastal Rootsi kuninga Gustav II Adolphi poolt. 1919. aastast esimene eestikeelne ülikool. Kuulub ainsa Baltimaade ülikoolina maailma 2% parimate ülikoolide hulka. 4 valdkonda: humanitaarteaduste ja kunstide valdkond, sotsiaalteaduste valdkond, meditsiiniteaduste valdkond ning loodus- ja täppisteaduste valdkond.

IDEA projekti täitjad on Katre Luhamaa TÜ õigusteaduskonnast, Judit Strömpl ja Merle Linno TÜ ühiskonnateaduste instituudist.

Suomen suosituin monialayliopisto, [Tampereen yliopisto](http://www.tampere.fi/en), on vahva erityisesti yhteiskunnan ja terveyden tutkimuksessa sekä opetuksessa. Tampereen lisäksi yliopisto toimii myös Porissa ja Seinäjoella. IDEA-tiimissä toimivat professori [Tarja Pösö](http://www.tampere.fi/en/people/tarja-poso) ja apulaisprofessori [Laura Kallioma-Puha](http://www.tampere.fi/en/people/laura-kallioma-puha) Sosiaalityön oppiaineesta sekä tutkija Virve-Maria Toivonen Helsingin yliopistosta.

Az IDEA projekt résztvevői a „kick off meeting”-en (University College, Cork, 2017 február): Prof Hajdú József, Dr Elaine O’Callaghan, Dr Kenneth Burns, Prof Laura Kalliomaa-Puha, Dr Virve-Maria Toivonen, Dr Katre Luhamaa, Prof Judit Strömpl, Prof Tarja Pösö, Dr Elin Hultman, Dr Monica Larsson, Dr Conor O’Mahony, Prof Staffan Höjer, Dr. Visontai-Szabó Katalin.

Tréningek Magyarországon (2018)

Az IDEA projekt keretében megrendezett tréningeken többek között olyan témákról lesz szó, mint a gyermekbarát igazságszolgáltatás, a gyermek részvétele az eljárásban, a gyermekeket megillető jogok egyes nemzetközi dokumentumokban, a családon belüli erőszak jogi és pszichológia kérdései, fejlődéslélektani kérdések, reziliencia fejlesztés.

A tréningekre szeretettel várunk mindenkit, aki a gyermekvédelem területén dolgozik, vagy munkája során gyermekekkel és az őket megillető jogokkal foglalkozik, illetve érdeklődik a gyermekjogok iránt.

A tréningek 7 alkalommal, 5 városban kerülnek megrendezésre. A részvétel INGYENES, azonban létszámkorlát miatt regisztrációhoz kötött:

2018. február 16-17. – Szeged: <http://bit.ly/2mkTPYE>

2018. február 24. – Szeged: <http://bit.ly/2Fu82LH>

2018. március 23. – Budapest – angol nyelvű: <http://bit.ly/2ARzgrP>

2018. április 6-7. – Budapest: <http://bit.ly/2FuPM4A>

2018. május 11-12. – Miskolc: <http://bit.ly/2DodQpg>

2018. május 25-26. – Pécs: <http://bit.ly/2D4UkjH>

2018. június 15-16. – Győr: <http://bit.ly/2qX68Qn>

Tréningek felhívás

Az egyes tréningek programjai:

- [Tréning Szeged Február 16-17](#)
- [Tréning Szeged Február 24](#)
- [Tréning Budapest Shemmings](#)
- [Tréning Budapest](#)
- [Tréning Miskolc](#)
- [Tréning Pécs](#)
- [Tréning Győr](#)

A tréningek összefoglalói (handout-ok)

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Dr. Gyengéné dr. Nagy Márta

A gyermek meghallgatása az őt érintő eljárásokban

A gyermek vagy kiskorú, illetve fiatalkorú jogi státusza hatalmas átalakuláson ment át az elmúlt században, s érdekeinek védelme alapvető jogként aposztrofálódik a XXI. században is. A gyermek érdekei azonban az emberi jogokon belül is vitathatatlan elsőbbséget élvező érdekek, vagy olyan legfőbb érdekek, amely a szülők vagy más érdekelték érdekeihez képest elsőbbséget élvez?

A gyermek meghallgatása az Európai Unió gyermekjogi tematikája alapján

Az Európai Unió több, nemzetközi szerződésben (pl. Lisszaboni szerződés) vállalt kötelezettségei alapján stratégiát, cselekvési tervet, ütemtervet és különböző programokat dolgozott ki az igazságszolgáltatás gyermekbarát karakterének erősítésére.

Hogyan biztosítható a gyermek részvétele az őt érintő eljárásokban?

A gyermek részvételének biztosítása az őt érintő eljárásokban két alapelv mentén történik. E két alapelv több nemzetközi és közösségi normában is megjelenik. Az egyik alapelv a gyermek szabad véleménynyilvánításhoz való joga, a másik a gyermek meghallgatása. A két alapelv gyakorlatban való érvényesülése kapcsán az igazságszolgáltatás szervei, szakemberei számára nehézséget jelent a gyermek, a gyermekkor definiálása, az ítélőképesség vizsgálata, a gyermek érettségének megítélése, ezzel összefüggésben véleményének értékelése egy adott ügy kapcsán. Többek között e dilemmák megoldásához nyújt segítséget a gyermekbarát igazságszolgáltatásnak az Európai Unió által kidolgozott bírósági koncepciója. Hogyan jelenik meg a gyermek tájékoztatáshoz való joga a gyermekbarát igazságszolgáltatásban? Milyen körülményeket kell teremteni a gyermek meghallgatásához? Ki és hogyan képviseli a gyermeket az őt érintő eljárásokban? Miért elengedhetetlen a szakemberek képzése? E kérdésekre keressük a válaszokat.

A gyermekbarát igazságszolgáltatás legjobb gyakorlatai

A gyermekekkel szakmájuk gyakorlása során találkozó szakemberek számára a legfontosabb kérdés, hogyan járjanak el a konkrét közigazgatási, büntető vagy polgári eljárásban úgy, hogy ne sérüljenek a gyermek jogai, sőt azokat a lehető legmagasabb színvonalon képviseljék az eljárás során. A tréning az ún. „Lundy modell” és egy „bíró levele” elemzése kapcsán gyakorlati támpontokat kíván nyújtani a szakemberek részére hivatásuk magas szintű gyakorlásához e témakörben.

Vajon van-e szerepük a békés vitarendezési eljárásoknak az igazságszolgáltatás minél gyermek barátibbá tételében?

Erről, valamint a gyermek részvételének sajátosságairól, bevonásának lehetőségeiről, előnyeiről és nehézségeiről esik szó a gyermek, mint érdekelt mediációs eljárásban való részvételének vizsgálata kapcsán.

Nemzetközi kitekintés

Nemzetközi kitekintésben vizsgáljuk az Emberi Jogok Európai Bíróságának és az Európai Unió Bíróságának gyakorlatát a gyermek részvételével kapcsolatban az őt érintő eljárásokban.

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Dr. Gyulai Edina

Reziliencia a mindennapokban: A reziliencia életstílus

avagy: a „puzzle- stratégia” szerepe a gyermekekkel, illetve gyermekvédelemben dolgozó szakemberek életében

A gyermekek jogainak védelme és a hétköznapi életben történő érvényesítése csak akkor lehet teljes, ha az ebben közreműködő (akár általában a gyermekekkel, illetve közvetlenül gyermekvédelemben dolgozó) szakemberek testi és lelki egészségének védelmére is elegendő figyelem fordítódik.

Miért is fontos ez? A fent említett területeken különböző munkaköröket ellátó szakemberek a hétköznapiakban fizikailag, de főleg lelkileg nagyon szoros tempót követelő munkát végeznek napi szinten, ami sokszor a szakember számára is „krízishelyzetet eredményez”, hiszen nincs lehetősége azonnali ventilációra, a munkahely, szakmai környezet legtöbb esetben nem biztosít számára közvetlen testi-lelki egészségvédelmét biztosító feltöltődést (a leggyakrabban anyagi források hiányára hivatkozva stb.).

A testi-lelki egészségvédelmet biztosító lehetőségek hiánya, azonban nemcsak a munkáltató, a munkakörnyezet felelősségét jelenti, hiszen gyakran a munkavállaló szakember oldaláról is hiányozhatnak ennek ismérvei. Érdemi változás csakis kölcsönös munkafolyamatban képzelhető el, de az egyén szándéka nélkül nem működik.

Mi a teendő? 81 diát tartalmazó modulomon keresztül szeretnék egy rövid keresztmetszetet adni arról, hogy testi-lelki egészségünk védelme, különösen lelki állóképességünk (rezilienciánk) egyénileg fejleszthető, tanulható.

A reziliencia fejlesztéséhez fontos tudni, hogy ennek hiánya esetén a mindennapi nehézségek hogyan telepednek a szakember életére és mit okozhatnak (stressz, trauma, krízis, burnout stb. fogalmi). Ennek tudatában a modul a reziliencia hét faktorán keresztül „segít láttatni” a reziliens életstílus teljességét, azaz hogyan tudjuk mindezt megközelíteni, kialakítani. A reziliencia fejlesztés egységeként külön részletezésre kerül a mindfulness módszere, ami szintén tanulható, elsajátítható.

A modul célja, hogy ezen ismervek alapján minden szakember saját maga alakíthassa, építhesse, fejleszthesse saját reziliens életstílusát, melyet be tud építeni hétköznapijaiba, s ezt követően, egy-egy kritikus élethelyzetében aktuálisan és rugalmasan alkalmazhassa ennek odavonatkozó elemeit.

A reziliencia fejlesztéséhez a modul praktikus gyakorlatokat is tartalmaz, mely a teljesség igénye nélkül próbálja a mindennapi életbe ültetéshez szükséges „instrukcióban segíteni”.

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Prof. Dr. Hajdú József - Dr. Lajkó Dóra - dr. Lukács Adrienn

A gyermekek jogaival kapcsolatos ismeretek bővítése és készségek fejlesztése a gyermekek védelme érdekében¹

Jogi Ismeretek

I. Emberi Jogok Európai Egyezménye, Emberi Jogok Európai Bírósága

1. Az Európa Tanács és a gyermekek védelme:
 - Az Emberi Jogok Európai Egyezménye és az Emberi Jogok Európai Bírósága
 - Az Európa Tanács és kifejezetten a gyermekek védelmét célzó intézkedések
2. Az Emberi Jogok Európai Egyezménye és a gyermekek védelme
 - Egyéni kérelem benyújtására jogosultak
 - A gyermekek védelmét garantáló rendelkezések az Egyezményben
3. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjoga: a családi élet tiszteletben tartásához való jog

II. Európai Szociális Karta, Szociális Jogok Európai Bizottsága

1. A gyermekjogok regionális védelme az Európai Szociális Kartában
2. Az Európai Szociális Karta vonatkozó cikkelyei
3. A Karta ellenőrzési mechanizmusai: 1. ellenőrzés, 2. kollektív panasz eljárás

III. A gyermekek szociális jogi védelme Magyarországon

1. Mi az a szociális jog?

A szociális jog egy jogág, amelynek központi témája a természetes személyek (emberek) reprodukciós zavarhelyezeteinek elhárítása és megoldása.

2. Mi az a szociális védelem?

= minden olyan mechanizmus, amelynek célja/hatása, hogy a természetes személyek életútján a reprodukciós zavarhelyezetek ne alakuljanak ki, vagy amennyiben kialakultak, minél hatékonyabb orvosolhatóak legyenek

↓

állami elméleti modellek/rendszerek

3. Hogyan kapcsolható össze a szociális jogi védelem a tréning anyagával?

Móttó: „A szociális jogok lényege, hogy mindenki számára biztosítani kell azokat a feltételeket, amelyek lehetővé teszik számára egyéb jogainak gyakorlását” – DUVERGER

4. Elmélet és a gyakorlat találkozása

Állami elméleti rendszer szerinti ellátási típusok bemutatása és rövid ismertetése jogeseten keresztül.

¹ Co-funded by the Rights, Equality and Citizenship (REC) Programme of the European Union

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Dr. Hegedűs Andrea

**A gyermekek jogairól szóló ENSZ egyezmény
és annak kiegészítő jegyzőkönyvei
Jogalkotási reformok**

VÁZLAT

- I. A Gyermekek jogairól szóló New Yorki Egyezmény**
- II. A Gyermekek jogi Bizottság záróérvénytelenítései**
 - *A magyarországi jelentések hiányosságainak feltárása*
 - *Megoldási javaslatok és stratégiák*
- III. Az Egyezmény fakultatív jegyzőkönyveinek vázlatos áttekintése**
- IV. A 3. sz. Fakultatív jegyzőkönyv rendelkezéseinek áttekintése**
 - *Hol tart Magyarország az aláírás, ratifikáció terén?*

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Dr. Hegedűs Andrea

A gyermekbarát igazságszolgáltatás

I. RÉSZ

**AZ EURÓPA TANÁCS MINISZTERI BIZOTTSÁGÁNAK IRÁNYMUTATÁSA
A GYERMEKBARÁT IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁSRÓL (2010. november 17.)²**

ELŐSZÓ

PREAMBULUM

I. AZ ALKALMAZÁSI KÖR ÉS CÉL

II. ALAPVETŐ ELVEK

1. Részvétel
2. A gyermek legfőbb érdeke
3. Méltóság elve
4. Védelem a diszkriminációval szemben
5. Jogállamiság

**III. GYERMEKBARÁT IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS A BÍRÓSÁGI ELJÁRÁS ELŐTT,
ALATT ÉS UTÁN**

A. Gyermekbarát igazságszolgáltatás általános elemei:

1. Tájékoztatás és tanácsadás
2. Magánélet és családi élet védelme
3. Biztonság (különleges megelőző intézkedések)
4. Szakemberek képzése
5. Multidiszciplináris megközelítés
6. Szabadságelvonás

B. Gyermekbarát igazságszolgáltatás a bírósági eljárás előtt

C. A gyermekek és a rendőrség

D. Gyermekbarát igazságszolgáltatás a bírósági eljárás alatt

1. A bírósági út és a bírósági eljárás igénybevétele
2. Jogi tanácsadás és képviselő
3. Meghallgatáshoz és véleménynyilvánításhoz való jog
4. Indokolatlan késedelem elkerülése
5. Eljárás szervezése, gyermekbarát környezet és gyermekbírát nyelvezet
6. Gyermek vallomása, nyilatkozatai

E. Gyermekbarát igazságszolgáltatás a bírósági eljárás után

IV. EGYÉB GYERMEKBARÁT INTÉZKEDÉSEK TÁMOGATÁSA

V. ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS

²<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016806a45>

II. RÉSZ

A GYERMEKBARÁT IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS MAGYARORSZÁGON

1. **AJB PROJEKT FÜZETEK**
2. **2012. évi LXII. törvény a gyermekbarát igazságszolgáltatás megvalósulásához kapcsolódó egyes törvények módosításáról**
3. **2012. A Gyermekközpontú Igazságszolgáltatás Éve.**
4. **Az igazságszolgáltatás bírósági koncepciója**
5. **A bíróság honlapja³**

³ <http://birosag.hu/allampolgaroknak/gyermekkozpontu-igazsagszolgalatas>

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Dr. Visontai-Szabó Katalin

A családon belüli erőszak pszichológiai és jogi vonatkozásai

A családon belüli erőszak

- Erőszakos magatartás
- Az áldozat és az elkövető jól ismerik egymást
- Célja: hatalom/ellenőrzés/uralom
- Ciklikusan ismétlődik
- Egyre súlyosabbá válik

Megjelenési formái

- Házastárs/élettárs elleni
- Gyermek elleni
- Idős családtagok elleni

Előfordulási valószínűségét növelik

- Szociokulturális hagyományok
- Alkoholfogyasztás
- Drogfogyasztás
- Erőszak az előéletben
- Durva akciófilmek
- Autoriter személyiség
- Nárcisztikus személyiségzavar
- Nem függ: szocioökonómiai státusztól és iskolázottságtól

Megjelenési formái

- Fizikai
- Pszichikai
- Szexuális
- Gazdasági függőségben tartás és elidegenítés
- Elhanyagolás

1. Fizikai erőszak

- Verés
- Ütés
- Rúgás
- Harapás
- Fegyverrel való megsebesítés
- Megégetés

- Leforrázás
- Megrázás
- Megragadás
- Falhoz nyomás
- Földre vagy ágyra lökés

Bántalmazott gyermek szindróma

- 1962 Kempe
- Megrázás
- Koponyaűri sérülések
- Csonttörések
- Az esetek 90%-ban a szülők, 68 %-ban az anyák
- 0-3 éves korig
- 7-9 éves korig

1997. évi XXXI. törvény 6 § (5) bekezdés

- A gyermeknek joga van az emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal – az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vethető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak.

Oka lehet

- *Frusztráció levezetése*
- *A verés a nevelés része*
- Következményei:
- *Személyiségrombolás*
- *Agresszió*
- *Ingerlékenység*
- *Gyűlölködés*

Bántalmazott házastársak

- Ördögi kör
- Gyermekkori tapasztalatok
- Frusztráció levezetése
- Nem „rossz kapcsolat”
- Visszatartó erők:
- *Magány, elhagyatottság*
- *Önálló autonóm életvezetéstől való félelem*

2. Pszichikai erőszak

- Kötelkedés
- Sértegetés
- Fenyegetés
- Becsmérlés
- Megalázás
- Megszégyenítés

- Kigúnyolás
- Kritizálás
- Érzelmi zsarolás

Gyerekekkel szemben

- Értéktelen vagy
- Nem szeretlek
- Hasznavehetetlen vagy
- Buta vagy
- Nem akartalak

Hatása és következményei

- Félelemérzet
- Szorongás
- Az önbizalom nem fejlődik ki
- Párkapcsolati problémák
- Nem képes szeretni, bízni és kötődni
- Irracionális büntudat
- Alkalmatlanság érzése

Házastárssal szemben

- **Célja:**
Megalázás
Önbizalom, önértékelés, presztízs/ tekintély lerombolása
Nevetségessé tétel
Lejáratás
- **Eszközei:**
Vádaskodás, panaszkodás, kibeszélés, megbélyegzés, összeugrasztás, lenézés, kigúnyolás
Fölényes, lekezelő modor, mellőzés, semmibe vétel

3. Szexuális erőszak

- Megalázás
- Felnőttel vagy gyerekekkel szemben
- 75%-ban családtag
- Előfordulása egyre nő
- Irracionális büntudat

4. Gazdasági függőségben tartás és elszigetelés

- Fokozatosság

5. Elhanyagolás

Csecsemő:

Egykedvű, közömbös

Elszórakoztatja, elringatja, simogatja magát

Tekintete kiüresedett, apatikus

Kisgyermek:

Alacsony önértékelés
Fejletlen empátiás készség
Beszédfejlődési zavarok
Retardált kognitív fejlődés
Nehezen motiválható, Nehezen kommunikál

Serdülő:

Önpusztító magatartás: drog, alkohol, cigaretta
Kritikátlan szexuális kapcsolatok

Felnőtt:

Személyiségzavar
Depresszió
Szorongás
Agresszió
Betegség
Önértékelés, énkép súlyos sérülése

Az áldozatok személyiségjegyei

- Gyerekkori tapasztalatok
- Társfüggőség
- Tanult tehetetlenség
- Hűség
- Önbizalom hiány
- Önálló életvezetésre képtelen
- Kiszolgáltatott

Az elkövetők személyiségjegyei

- Elsőre megnyerő, kedves, udvarias
- Féltékeny, gyanakvó, bizonytalan
- Önértékelési problémák
- Birtoklási vágy
- Egocentrikus
- Alacsony stressz tolerancia
- Önkontroll gyengeség
- Előítéletesség
- Felelősség áthárítása, bűnbak képzés

Nemzetközi szabályozás

- **A DULUTH Modell - USA**

Társadalmi kontroll
Iskolai programok
Bántalmazott támogatása, megerősítése
Bántalmazó eltávolítása/megbüntetése/meggyógyítása

Az osztrák modell

- Áldozatvédelem
- Távoltartás
- Az erőszaktevő büntetése és kezelése
- Családterápia
- Mediáció
- Kutatás
- Közvélemény formálás, tájékoztatás
- Speciális felkészítés, oktatás
- Külön törvény: Belgium, Anglia, Írország, Svédország
- BTK: Franciaország, Portugália, Spanyolország, Szlovákia, Lengyelország
- ENSZ
- Európa Tanács
- Európai Unió

Magyarország

- Btk. és LB 15.sz. Irányelv
- Csjt., CSK. és Gyermekvédelmi törvény
- 2174/1997 Kormányhatározat
- 45/2003 Ogy. Határozat a családon belüli erőszak megelőzésére és hatékony kezelésére irányuló nemzeti stratégia kialakításáról
- 115/2003 Ogy. Határozat
- 34/2002. sz. BM utasítás a családon belüli erőszak áldozatainak védelmében alkalmazott intézkedések hatékonyságának növeléséhez szükséges feladatokról
- 13/2003 ORFK Utasítás a családon belüli erőszak kezelésével és a kiskorúak védelmével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról
- 32/2007 ORFK utasítás
- Zaklatás
- Távoltartás

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Dr. Visontai-Szabó Katalin

Fejlődéslélektani alapismeretek

Mivel foglalkozik a fejlődéslélektan?

- A fogantatástól a halálig követi végig az ember életét
- Érés/tanulás
- Öröklés/környezet
- John Locke: Tabula rasa
- Charles Darwin: Evolúció

Magzati kor

- Teratogén hatások
- Ferenczi Sándor

Csecsemőkor

- Gyors fejlődés
- Elsődleges kötődés
- Idegen félelem
- Nemi identitás
- Nemhez igazodás

Kisgyermekkor

- Beszédtanulás
- Elutasítottság
- Ideálok szerepe
- Játék és mesék szerepe

Kisiskolás kor

- Logikus gondolkodás
- Memória
- Önkontroll
- Figyelem összpontosításának képessége
- Kortárs csoportok és baráti kapcsolatok szerepe

Kamaszkor

- Érzelmi leválás
- Önértékelés
- Z generáció
- Felületes kortárs kapcsolatok
- Mozaik családok: lazább családi kapcsolatok

A LEGMEGHATÁROZÓBB KÍSÉRLETEK ÉS ELMÉLETEK

1. Harry HARLOW

- drótanya és szőranya

2. John Bowlby

- kötődéselmélet
- szeparáció

3. Mary AINSWORTH

- idegen helyzet kísérlet:
 - Biztonságosan kötődő
 - Bizonytalan elkerülő
 - Ambivalens ellenálló
 - Zavarodott

4. John B. WATSON

- Az ember hajlítható: korai neveléssel a gyermekből öröklött tulajdonságai ellenére, bármilyen felnőtt lehet
- Kicsi Albert

5. Jean PIAGET

- Szakaszelmélet

6. Erik ERIKSON

- 1. Bizalom vs. Bizalmatlanság
- 2. Autonómia vs. Kétely
- 3. Kezdeményezőképeség vs. Bűntudat
- 4. Iparkodás vs. Alacsonyabb rendűség
- 5. Identitás vs. Identitásdiffúzió
- 6. Intimitás vs. Izoláció
- 7. Kitárulkozás vs. Megrekedés
- 8. Integritás vs. Reménytelenség

7. Donald WINNICOTT

- Elég jó anya

8. Albert BANDURA

- Utánzásos tanulás
- Nemi szerepek elsajátítása
- Agresszió

UNIVERSITY
OF TAMPERE

A tréningen használt szakmai anyagok

- [Gyengene Gyermekek meghallgatása ppt](#)
- [Gyengene Gyermekek meghallgatása tananyag](#)
- [Gyulai Reziliencia a mindennapokban PPT](#)
- [Hajdu Lajko Lukacs Jogi ismeretek PPT](#)
- [Hegedus ENSZ EgyezményPpt](#)
- [Hegedus ENSZ Egyezmény tananyag](#)
- [Hegedus Gyermekebarát igazságszolgáltatás Ppt](#)
- [Hegedus Gyermekebarát igazságszolgáltatás tananyag](#)
- [Lajko A gyermekek szociális jogi védelme tananyag](#)
- [Lukacs A gyermekek védelme az Európa Tanácsban tananyag](#)
- [Visontai Szabo A családon belüli erőszak pszichológiai és jogi vonatkozásai PPT](#)
- [Visontai Szabo A családon belüli erőszak pszichológiai és jogi vonatkozásai TANANYAG](#)
- [Visontai Szabo Fejlődéslelektani alapismeretek PPT](#)
- [Visontai Szabo Fejlődéslelektani alapismeretek TANANYAG](#)

UNIVERSITY
OF TAMPERE

Rólunk írták

Projektvezető: Prof. Hajdú József (tanszékvezető)

Projektvezető-helyettes: Dr. Lajkó Dóra

Kapcsolattartó: Dr. Visontai-Szabó Katalin

Projekt címe: IDEA - A gyermekek jogaival kapcsolatos ismeretek bővítése és készségek fejlesztése a gyermekvédelmi rendszerben

Projekt honlapja: <http://ideachildrights.ucc.ie/>

Projekt időtartama: 2017-2019 (24 hónap)

Magyarországon és Európában még mindig nem helyeznek kellő hangsúlyt a gyerekjogokra. Ezen a helyzeten kívánnak változtatni az IDEA projekt szereplői; itthon a Szegedi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Karának Munkajogi és Szociális jogi Tanszéke tartja kezében a projekttel kapcsolatos feladatokat. A szakemberek abból indulnak ki, hogy a gyerekekkel kapcsolatos döntéseket, ítéleteket olyan szakemberek hozzák meg, akik kellő ismeretek hiányában nem teljesen felkészültek gyerekjogokból, nincsenek pszichológiai ismereteik, nem beszélnek a gyerekek nyelvén. Most pozitív változásra van remény, Dr. Hajdú József tanszékvezető egyetemi tanárral és Dr. Visontai-Szabó Katalin adjunktussal beszélgettünk Szegeden.

– Úgy láttuk, és ezt az általunk végzett kutatás is bebizonyította, hogy Magyarországon nem helyeznek kellő hangsúlyt a gyerekjogokra. Tudomásunk szerint a jogi karokon eleve nincs is ilyen tantárgy, és amelyik tantárgyon belül a gyerekjog mégis szóba kerül, talán csak egy előadást, vagy annyi időt sem kap – adja meg a felütést Dr. Hajdú József, a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Munkajogi és Szociális jogi Tanszékének vezetője, az IDEA projekt magyarországi koordinátora. – Azok a jogászok, akik az egyetemekről kikerülnek, még ha tovább is képzik magukat, úgy kerülnek felelős pozíciókba, ahol gyermekek sorsáról és életéről dönthetnek, hogy nincsenek tisztában a gyerekjogokkal – mondja a projekt hazai koordinátora, aki szerint a másik fő probléma, hogy a jogászoknak nincsenek kellő pszichológiai tapasztalataik. Ami persze teljesen természetes, hiszen mikor és hol tanulhattak volna pszichológiát a maga mélységében. – Mi azonban ezen szeretnénk egy kicsit változtatni – folytatja a tanszékvezető –, ugyan az IDEA projekt csak egy szűk kört fog érinteni, hiszen nem tudunk minden jogászt meginvitálni a tréningjeinkre, de ha már legalább kezdeményezni tudjuk, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a gyerekjogokra és a gyerekekkel kapcsolatos pszichológiai ismeretekre, akkor elértünk valamit.

De mi is a probléma? A gyereket Európa-szerte meg sem hallgatják az őt érintő ügyekben annak ellenére, hogy igenis léteznek erre vonatkozó irányelvek és jogszabályok. Még mindig túl gyakori, hogy úgy döntenek egy gyerek sorsáról, hogy az ügyével foglalkozó szakemberek nem is látták őt. Ha pedig van kapcsolat a gyerekekkel, abban sincs köszönet: általános jelenség, hogy nem tudnak kommunikálni vele. És ez nem szándék kérdése, a gyerekekkel való kommunikációt tanulni lehet, és kellene is. A bírósági idézésekre a jogászokon kívül senki sem készül kitörő lelkesedéssel. Ahogy az IDEA itthoni tagjai fogalmazznak, egy bírósági szituáció nem normális élethelyzet, oda idéznek, ott elővezetnek, ott jogi szaknyelven, hivatalosan szólnak az emberhez, ami a felnőtteknek is stresszt jelent. El lehet tehát képzelni, hogy mit érez egy gyerek, ha az eljárás róla szól, pláne, ha a szülők oldaláról ellentétes hangulatkeltés is folyik közben.

– Sok esetben az adott jogász nemcsak nem szerzett szakirányú ismereteket, de gyereke sincs, tehát tapasztalatok híján végképp nem tudja, hogy kell szólni a kisgyerekek nyelvén – magyarázza Dr. Visontai-Szabó Katalin, a SZTE Munkajogi és Szociális jogi Tanszékének adjunktusa, aki egyidejűleg jogász és pszichológus végzettséggel is rendelkezik. – Az rendben van, hogy az ügyvéd a szülőktől kapja a megbízást, de ebben az esetben is a gyerek érdekeit és jogait kellene szem előtt tartania. Csakhogy amikor az ügyvéd azt se tudja, hogy milyen jogai vannak a gyerekeknek, akkor hogy képviselje azokat az ügyben? – teszi fel a költői kérdést a projekt magyarországi kapcsolattartója.

Miközben beszélgetünk, a tanszékvezető számítógépe bejelez: éppen az az email érkezik meg az írországi konzorciumi tagtól, amire már nagyon vártak. Egy olyan bírósági ítéletet küldtek át az ír partnerek, amelyben a bíró a gyerek nyelvére „lefordítva” is kézbesíti a gyerekeknek az ítéletet. Azaz megmagyarázza neki úgy, hogy értse az ő sorsát befolyásoló döntést. – Soha életemben nem láttam még ehhez hasonlót én sem – mondja Dr. Hajdú József. Dr. Visontai-Szabó Katalin hozzáteszi, sokszor az ítéleteket még maguk a szülők sem értik, nemhogy a gyerek. – Akinek nincs jogi végzettsége, ezt a bikkfanyelvet nehezebben értelmezi. Hát még a kisgyerek, akiről éppen szó van abban az ítéletben! Alapprobléma, hogy a jogász szakma sajnos gyakran azt gondolja, hogy a gyerek csak az ügy tárgya. Hát nem. A gyerek a lényeg. És mégis erre fordítjuk a legkevesebb figyelmet, és sokszor a legjobb szándék ellenére is többet ártnak, mint használnak neki – foglalja össze a projekt háttérében lévő problémát Dr. Visontai-Szabó Katalin.

A JUSTICE program által több mint 420 ezer euróval támogatott IDEA projekt célja, hogy előmozdítsa a gyermekek részvételét az őket érintő döntések meghozatalában Írország, Finnország, Svédország, Észtország és Magyarország együttműködésével. A hazai projektszereplők átnézték, hogy a gyerekjogok területén eddig milyen szakirodalom készült, emellett elkészítettek egy kérdőívet, amelyet szétküldtek a gyerekvédelemmel, -jogokkal foglalkozó jogász körnek. A projekt következő lépcsőfokaként megtervezik azt a 12 alkalomból álló tréningorozatot, amely egyben a projekt lényege is lesz. Ezzel a tréningorozattal a gyámhivatali, gyerekvédelmi szakszolgálatokban dolgozókat, és a témában érintett jogászokat, családjogokra specializálódott ügyvédeket célozzák meg. Az országban jelen pillanatban csak három egyetemen, így Szegeden is folyik családjogi szakjogász képzés, a szegedi jogi kar családjogi szakjogász képzésének vezetője is részt vesz a projektben, hogy a későbbiekben a projektben kidolgozott módszert és tananyagot be tudják illeszteni a saját egyetemük posztgraduális képzéseibe. A tréninganyagot természetesen a neten is közzéteszik.

A tananyag bárki számára ingyenesen elérhető lesz. Azt is megvizsgálják a projektben, hogy Írországból – ahol előtűnk járnak a témában – hogyan tréningezik a szülőkkel és gyerekekkel foglalkozó szakembereket, kielemezik, hogy ezek a példamutató, sokszor pszichológiai módszerek adaptálhatók-e a hazai környezetbe. A projekt pilléreként eljön Budapestre David Schemming nagy-britanniai pszichológus professzor, aki az újfajta kötődéselméletről tart majd előadást.

A jogi munkák nagy része pszichológiai munka, nem csak jogi kérdésekről van szó. A jog sokszor nem tudja megoldani azokat a problémákat, amelyek egy válás, egy gyerekelhelyezés, gyámság során felmerülnek. – Nem azt mondom, hogy a jogászoknak csak pszichológiát kellene tanulniuk, de meg kell tanulniuk odafigyelni, megérteni, nyitottnak lenni azokra az emberekre, akikkel kapcsolatban ítéletet kell hozni. Az IDEA ezen a helyzeten próbál egy picit mozdítani – mondja Hajdú József professzor és Dr. Visontai Szabó Katalin adjunktus.

Zárásként Hajdú József professzor a kerékpározás tanulásának példájával él: – A hallgatóinknak a jogi karokon elméletben elmagyarázzuk, hogy hogyan is kell kerékpározni. Megtöljük a biciklijüket, aztán elengedjük őket, és közben azt szeretnénk hinni, hogy egyből tudnak is majd kerékpározni. Hát nem tudnak. Ahhoz le kell tekerni párszáz kilométert, hogy az ember rutint szerezzen. Most ezeken a tréningeken, amelyeket a projektben fejlesztünk ki, nemcsak elméleti tudást kapnak a hallgatók, hanem védett körülmények között ki is próbálhatnak néhány más országokban már bevált hasznos és jó gyakorlatot.

Az IDEA célja, hogy azok a jogvégzett emberek, akik gyerekekkel kapcsolatos, éles szituációkba kerülnek, legyenek sokkal jobban felkészültek, rutinosak, nyitottak és tájékozottak a gyerekek speciális igényeivel kapcsolatban.

Kapcsolattartók:

Elaine O'Callaghan, IDEA Project Coordinator, Child Law Clinic, School of Law,
University College Cork, Ireland
elaine.ocallaghan@ucc.ie

Katalin Visontai-Szabó | Magyarország / Hungary | ideahungary@juris.u-szeged.hu

Staffan Höjer | Sverige / Sweden | staffan.hojer@socwork.gu.se

Laura Kalliomaa-Puha | Suomi / Finland | laura.Kalliomaa-Puha@staff.uta.fi

Katre Luhamaa | Eesti / Estonia | ideaestonia@ut.ee

Web: <http://ideachildrights.ucc.ie>

Facebook: IDEA Hungary

Twitter: @IDEAchildrights

Kiadó: SZTE-ÁJK Munkajogi és Szociális jogi Tanszék

Felelős: Prof. Dr. Hajdú József projektvezető